

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” จังหวัดเชียงใหม่ การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะของกลุ่มชุมชน

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับความพร้อมของกลุ่มชุมชน (เกณฑ์การให้คะแนนตามหลักของ กรมส่งเสริมการเกษตร)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชน

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของกลุ่มชุมชน ในด้านข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะกลุ่ม ปัจจัยด้านการดำเนินการ ปัจจัยด้านการผลิตและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนใน โครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข และข้อเสนอแนะของกลุ่มชุมชนในการดำเนินงานโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะของกลุ่มชุมชน

1.1 ระยะเวลาการดำเนินการกลุ่ม

ระยะเวลาในการดำเนินการกลุ่มชุมชนในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ของจังหวัด เชียงใหม่ พบว่า กลุ่มจะมีระยะเวลาการดำเนินการกลุ่มโดยเฉลี่ยประมาณ 6 ปี สูงสุด 20 ปี และต่ำสุด 6 เดือน โดยมีระยะเวลาอยู่ในระหว่าง 4-6 ปีมากที่สุด จำนวน 31 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 40.2 รองลงมามีระยะเวลาในการดำเนินการ 7-10 ปี จำนวน 23 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 29.9 มีระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี จำนวน 20 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 26.0 และมีระยะการดำเนินการมากกว่า 10 ปีน้อยที่สุด คือ มีจำนวน 3 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 3.9 (ตาราง 2)

ตาราง 2 ระยะเวลาการดำเนินการชุมชน

ระยะเวลาการดำเนินการกลุ่ม (ปี)	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ไม่เกิน 3	20	26.0
4 - 6	31	40.2
7 - 10	23	29.9
มากกว่า 10	3	3.9
รวม	77	100

ระยะเวลาสูงสุด 20 ปี

ระยะเวลาดำสุด 6 เดือน

ค่าเฉลี่ย 5.80 ปี

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.48

1.2 จำนวนสมาชิกกลุ่มชุมชน

จำนวนสมาชิกในกลุ่มชุมชน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มชุมชนมีจำนวนสมาชิกโดยเฉลี่ยประมาณ 28 คน โดยมีจำนวนสมาชิกมากที่สุด 160 คน น้อยที่สุด 3 คน มีจำนวนสมาชิกอยู่ระหว่าง 11 – 25 คน มากที่สุด จำนวน 26 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 33.7 รองลงมาจะมีสมาชิกไม่เกิน 10 คน จำนวน 24 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 31.2 มีจำนวนสมาชิก 26 – 40 คน จำนวน 12 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.6 มีจำนวนสมาชิกไม่เกิน 55 คน จำนวน 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 11.7 และมีสมาชิกอยู่ระหว่าง 41 – 55 คน จำนวน 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 7.8 (ตาราง 3)

ตาราง 3 จำนวนสมาชิกกลุ่มชุมชน

จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ไม่เกิน 10	24	31.2
11 – 25	26	33.7
26 – 40	12	15.6
41 – 55	6	7.8
มากกว่า 55	9	11.7
รวม	77	100.0

สมาชิกสูงสุด 160 คน

สมาชิกต่ำสุด 3 คน

ค่าเฉลี่ย 28.01 คน

1.3 เงินทุนและเงินหมุนเวียนของกลุ่มชุมชนในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์กลุ่ม

เงินทุนและเงินหมุนเวียนในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม การศึกษาพบว่า กลุ่มชุมชนมีเงินทุนเฉลี่ย 67,571.43 บาท โดยมีเงินทุนสูงสุด 1,795,000 บาท ต่ำสุด 5,000 บาท ซึ่งกลุ่มชุมชนจะมีเงินทุนหมุนเวียน อยู่ระหว่าง 10,001 – 30,000 บาท จำนวน 35 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 45.5 มากที่สุด รองลงมา มีเงินทุนหมุนเวียนอยู่ระหว่าง 30,001 – 50,000 บาท จำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 23.4 มีเงินทุนหมุนเวียนมากกว่า 50,000 บาท จำนวน 16 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 20.8 และมีเงินทุนหมุนเวียนไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 8 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.4 (ตาราง 4)

ตาราง 4 เงินทุนและเงินหมุนเวียนของกลุ่มชุมชนในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์กลุ่ม

เงินทุนและเงินหมุนเวียน (บาท)	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ไม่เกิน 10,000	8	10.4
10,001 – 30,000	35	45.5
30,001 – 50,000	18	23.4
มากกว่า 50,000	16	20.8
รวม	77	100.0

เงินทุนสูงสุด 1,795,000.00 บาท เงินทุนต่ำสุด 5,000.00 บาท
 ค่าเฉลี่ย 67,571.43 บาท

1.4 ประเภทของผลิตภัณฑ์กลุ่มชุมชน

ประเภทอาหารของกลุ่มชุมชน การศึกษาพบว่า กลุ่มชุมชน มีการผลิตสินค้ากลุ่มกันอย่างหลากหลาย สามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ 3 ประเภท คือ แปรรูปอาหาร ผ้าพื้นเมือง เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และงานแกะสลักและงานหัตถกรรม ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มเกษตรกร ทำการผลิตมากที่สุดคือ การแปรรูปอาหาร เพื่อบริโภคมากที่สุด คือ มีจำนวน 37 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 48.1 รองลงมาเป็นสินค้าประเภทงานแกะสลัก และงานหัตถกรรม จำนวน 23 กลุ่ม และเป็นสินค้าประเภท ผ้าพื้นเมือง สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม น้อยที่สุด จำนวน 17 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 20.0

ส่วนการศึกษาเรื่องการจัดซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม พบว่า กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ ไม่มีการจัดซื้อสินค้า จำนวน 65 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 84.4 และมีกลุ่มชุมชนเพียง 12 กลุ่ม ที่มีการจัดซื้อจัดกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.6 (ตาราง 5)

ตาราง 5 ประเภทของผลิตภัณฑ์กลุ่มชุมชน

ข้อมูลเกี่ยวกับ	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ประเภทของผลิตภัณฑ์		
แปรรูปอาหาร	37	48.1
ผ้าพื้นเมือง เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม	17	22.1
แกะสลัก และงานหัตถกรรม	23	29.9
การจัดซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์กลุ่ม		
มีการจัดซื้อสินค้า	12	15.6
ไม่มีการจัดซื้อสินค้า	65	84.4
รวม	77	100.0

1.5 การจัดตั้งกลุ่มและการรับสมัครสมาชิกของกลุ่ม

การศึกษาการจัดกลุ่มและการรับสมัครสมาชิกกลุ่ม พบว่า ในการจัดตั้งกลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ สมาชิกของกลุ่มมีการรวมตัวเพื่อจัดกลุ่มกันเอง เป็นจำนวน 61 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 79.2 รองลงมาเป็นการจัดตั้งกลุ่มโดยการรวมกลุ่มกันตามโครงการของรัฐบาล จำนวน 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 13.0 พบว่า ไม่ได้มีการจัดตั้งเป็นกลุ่ม ใช้แรงงานในครัวเรือนผลิต จำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 6.5 และมีการตั้งกลุ่มเนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐ แนะนำและจัดตั้งให้น้อยที่สุด จำนวน 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 2.6

ส่วนการศึกษาการรับสมัครสมาชิกของกลุ่ม พบว่า ส่วนใหญ่สมาชิกมาสมัครเข้ากลุ่มด้วยตนเอง จำนวน 63 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 81.8 รองลงมาเป็นการสมัครเนื่องจากเจ้าหน้าที่แนะนำให้สมัคร และไม่มีการสมัครเนื่องจากเป็นการผลิตภายในครัวเรือน จำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 6.5 เท่า ๆ กัน และมีเพื่อนชวนเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มน้อยที่สุด จำนวน 4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 5.2

สรุปว่า การจัดตั้งกลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ มีการจัดตั้งในลักษณะของการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งเอง รวมถึงสมาชิกส่วนใหญ่มีสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มด้วยตนเอง (ตาราง 6)

ตาราง 6 ลักษณะการจัดตั้งกลุ่มและการรับสมัครสมาชิก

	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ลักษณะการจัดตั้งกลุ่ม		
มีการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งกันเอง	61	79.2
เจ้าหน้าที่ แนะนำและจัดตั้งกลุ่มให้	2	2.6
รวมกลุ่มตามโครงการของรัฐบาล	9	11.7
ไม่ได้มีการรวมกลุ่มเป็นการผลิตในครัวเรือน	5	6.5
รวม	77	100.0
การรับสมัครสมาชิกของกลุ่ม		
สมัครด้วยตนเอง	63	81.8
เพื่อนชวนสมัคร	4	5.2
เจ้าหน้าที่แนะนำให้สมัคร	5	6.5
ไม่มีการสมัครเป็นสมาชิกในครัวเรือน	5	6.5
รวม	77	100.0

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับความพร้อมของกลุ่มชุมชน (เกณฑ์การให้คะแนนตามหลักของ กรมส่งเสริมการเกษตร)

2.1 ข้อมูลด้านการบริหารจัดการของกลุ่มชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มชุมชนมีระยะเวลาการดำเนินงาน 5-6 ปี จำนวน 24 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 31.2 รองลงมามีระยะเวลาการดำเนินงานตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป จำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 23.4 มีระยะเวลาการดำเนินงาน 3-4 ปี จำนวน 14 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 18.2 มีระยะเวลาการดำเนินงาน 7-8 ปี จำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 14.3 และมีระยะเวลาการดำเนินงาน 1-2 ปี จำนวน 10 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 13.0

กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ มีสมาชิกร่วมกันผลิตมากกว่า 20 คน มากที่สุด จำนวน 34 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 44.1 รองลงมามีจำนวนสมาชิกช่วยกันผลิต 10-20 คน จำนวน 30 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 39.0 และมีจำนวนสมาชิกช่วยกันผลิตน้อยกว่า 10 คน จำนวน 13 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 16.9 สามารถทำการผลิตสินค้าได้อย่างต่อเนื่องทุกวัน จำนวน 41 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมาสามารถทำการผลิตได้สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง และทำการผลิตเป็นฤดูกาล จำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 23.4 เท่า ๆ กัน โดยกลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีการใช้เครื่องจักรช่วยในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์กลุ่ม จำนวน 42 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 54.5 และมีการใช้เครื่องจักรช่วยในการผลิต จำนวน 35 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 45.5

สรุปว่า กลุ่มชุมชนมีระยะเวลาในการดำเนินงาน 5-6 ปี มากที่สุด มีแหล่งเงินทุนหลักจากสมาชิกกลุ่ม มีสมาชิกช่วยกันผลิต 10-20 คนมากที่สุด (30 กลุ่ม) โดยส่วนใหญ่ทำการผลิตต่อเนื่องกันทุกวัน (41 กลุ่ม) และไม่มีการใช้เครื่องจักรช่วยในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ (ตาราง 7)

ตาราง 7 ข้อมูลด้านการบริหารจัดการกลุ่มชุมชน

	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
1. ระยะเวลาการดำเนินงานของกลุ่มชุมชน		
มีการดำเนินงาน ตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป	18	23.4
มีระยะเวลาในการดำเนินงาน 7 – 8 ปี	11	14.3
มีระยะเวลาในการดำเนินงาน 5 – 6 ปี	24	31.2
มีระยะเวลาในการดำเนินงาน 3 – 4 ปี	14	18.2
มีระยะเวลาในการดำเนินงาน 1 – 2 ปี	10	13.0
รวม	77	100.0
1. จำนวนสมาชิกของกลุ่มชุมชนที่เข้าร่วมกันผลิต		
มากกว่า 20 คน	34	44.2
10 – 20 คน	30	39.0
น้อยกว่า 10 คน	13	16.9
รวม	77	100.0
2. ความต่อเนื่องในการผลิต		
มีการผลิตทุกวัน	41	53.2
มีการผลิตทุกสัปดาห์ ๆ ละ 1 – 2 ครั้ง	18	23.4
มีการผลิตเป็นฤดูกาล	18	23.4
รวม	77	100.0
3. การจัดการด้านกระบวนการผลิต		
มีการใช้เครื่องจักรช่วยในการผลิต	35	45.5
ไม่มีการใช้เครื่องจักรช่วยในการผลิต	42	54.5
รวม	77	100.0

2.2 งบประมาณและเงินทุนหมุนเวียน

กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่มีการจัดทำระบบบัญชี จำนวน 24 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 31.2 และ
 ไม่มีการจัดทำระบบบัญชี จำนวน 53 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 68.8 แหล่งเงินทุนหลักของกลุ่มชุมชน
 พบว่า มาจากการลงทุนของสมาชิก จำนวน 61 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 79.2 รองลงมาเป็น การได้
 รับการสนับสนุนเงินทุนหลักจากรัฐบาล และเป็นเงินกู้จากธนาคาร หรือสหกรณ์ต่าง ๆ น้อยที่สุด
 จำนวน 10 และ 6 กลุ่ม โดยคิดเป็นร้อยละ 13.0 และ 7.8 ตามลำดับ โดยพบว่า กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่
 สมาชิกมีสัดส่วนในการลงทุนมากกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 62 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 80.5
 รองลงมาพบว่า สมาชิกมีสัดส่วนการลงทุนน้อยกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ และมีสัดส่วนการลงทุน
 ระหว่าง 50 – 70 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 8 และ 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.4 และ 9.1 ตามลำดับ

ตาราง 8 งบประมาณและเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มชุมชน

	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
1. การจัดทำบันทึกบัญชีกลุ่ม		
ไม่มีการจัดทำระบบบัญชี	53	68.8
มีการจัดทำระบบบัญชี	24	31.2
รวม	77	100.0
2. แหล่งเงินทุนหลักของกลุ่ม		
เป็นเงินลงทุนของสมาชิก	61	79.2
เงินกู้จากแหล่งธนาคาร หรือสหกรณ์ต่าง ๆ	6	7.8
เงินสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ	10	13.0
รวม	77	100.0
3. สัดส่วนการลงทุนของสมาชิก		
สมาชิกมีสัดส่วนการลงทุนมากกว่า 70%	62	80.5
สมาชิกมีสัดส่วนการลงทุน 50 – 70%	7	9.1
สมาชิกมีสัดส่วนการลงทุนน้อยกว่า 50%	8	10.4
รวม	77	100.0

2.3 คุณภาพผลิตภัณฑ์

ผลการศึกษาข้อมูลด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ พบว่า สินค้าของกลุ่มชุมชนได้รับการรับรองคุณภาพจาก อย. หรือ มอก. จำนวน 13 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 16.9 แต่พบว่ากลุ่มชุมชนได้รับการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์หรือสินค้าจากหน่วยงานระดับจังหวัด จำนวน 14 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 21.9 และไม่ได้มีการรับรองคุณภาพจากหน่วยงานใด ๆ เลย จำนวน 50 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 78.1 กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่มีการพัฒนารูปแบบสินค้า โดยมีการบรรจุหีบห่อสินค้า จำนวน 42 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 54.5 และไม่มีการบรรจุหีบห่อสินค้า จำนวน 35 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 45.5 ส่วนด้านของคุณภาพสินค้า ในกระบวนการผลิตพบว่า การผลิตสินค้าของกลุ่มชุมชนทั้งหมดไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

สรุปว่า ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการรับรองคุณภาพจาก อย. หรือ มอก. กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่มีการบรรจุหีบห่อ และกระบวนการผลิตไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (ตาราง 9)

ตาราง 9 คุณภาพผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชน

	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
1. คุณภาพของผลิตภัณฑ์ระดับสากล		
มีการรับรองคุณภาพจาก อย. หรือ มอก.	13	16.9
ได้รับการรับรองจากหน่วยงานจังหวัด	14	21.9
ไม่ได้มีการรับรองคุณภาพ	50	78.1
รวม	77	100.0
2. การพัฒนารูปแบบสินค้า		
ไม่มีการบรรจุหีบห่อ	35	45.5
มีการบรรจุหีบห่อ	42	54.5
รวม	77	100.0
3. กระบวนการผลิตต่อสิ่งแวดล้อม		
ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน	77	100.0
มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน	0	0.0
รวม	77	100.0

2.4 แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์

กลุ่มชุมชนมีแหล่งจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม 3 แห่ง และมากกว่า 5 แห่งขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 20 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 26.0 เท่า ๆ กัน รองลงมาพบว่ามีแหล่งจำหน่าย 2 แห่ง 4 แห่ง และ 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.8, 14.2 และ 13.0 ตามลำดับ โดยมีแหล่งจำหน่ายในระดับจังหวัด และต่างจังหวัด จำนวน 48 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 26.8 รองลงมาเป็นแหล่งจำหน่ายในหมู่บ้าน จำนวน 39 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 21.8 มีแหล่งจำหน่ายในตำบล และอำเภอ จำนวน 25 และ 19 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 14.0 และ 10.6 ตามลำดับ และกลุ่มชุมชนส่วนใหญ่มีการจำหน่ายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ได้ตลอดทั้งปี จำนวน 68 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 88.3 และมีการจำหน่ายตามฤดูกาล จำนวน 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 11.7

ตาราง 10 แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชน

	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
4. จำนวนแหล่งจำหน่ายสินค้าของกลุ่มชุมชน		
มีแหล่งจำหน่ายสินค้าตั้งแต่ 5 แห่งขึ้นไป	20	26.0
มีแหล่งจำหน่ายสินค้า 4 แห่ง	10	13.0
มีแหล่งจำหน่ายสินค้า 3 แห่ง	20	26.0
มีแหล่งจำหน่ายสินค้า 2 แห่ง	16	20.8
มีแหล่งจำหน่ายสินค้า 1 แห่ง	11	14.2
รวม	77	100.0
5. แหล่งจำหน่ายสินค้าของกลุ่มชุมชน*		
แหล่งจำหน่ายในต่างจังหวัด	48	26.8
แหล่งจำหน่ายในจังหวัด	48	26.8
แหล่งจำหน่ายในอำเภอ	19	10.6
แหล่งจำหน่ายในตำบล	25	14.0
แหล่งจำหน่ายในหมู่บ้าน	39	21.8
รวม	179	100.0
6. ความต่อเนื่องของการตลาด		
มีจำหน่ายทั้งปี	68	88.3
มีจำหน่ายตามฤดูกาล	9	11.7
รวม	77	100.0

2.5 การใช้วัตถุดิบในการผลิต

การศึกษาข้อมูลด้านการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชน พบว่า กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่มีแหล่งวัตถุดิบในท้องถิ่น จำนวน 41 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมาเป็นการใช้วัตถุดิบจากภายนอกท้องถิ่น จำนวน 30 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 40.0 และมีการใช้วัตถุดิบทั้งในท้องถิ่น และนอกท้องถิ่น จำนวน 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 7.8 ใช้แหล่งความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นมากที่สุด จำนวน 38 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 49.4 ใช้ความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม จำนวน 31 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 40.3 และเป็นการใช้ความรู้จากการไปศึกษาดูงาน (นำความรู้มาจากภายนอกชุมชน) จำนวน 8 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.4 ส่วนความต่อเนื่องในการผลิต พบว่า กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่มีความต่อเนื่องในการผลิต มีวัตถุดิบสามารถผลิตได้ตลอดทั้งปี จำนวน 60 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 77.9 และทำการผลิตตามฤดูกาล 17 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 22.1

สรุปได้ว่ากลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น รวมถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการของกลุ่ม และมีวัตถุดิบสามารถทำการผลิตได้ตลอดปี (ตาราง 11)

ตาราง 11 ข้อมูลด้านการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชน

	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
4. แหล่งวัตถุดิบ		
ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น	41	53.2
ใช้วัตถุดิบจากภายนอกท้องถิ่น	30	40.0
ใช้ทั้งวัตถุดิบในท้องถิ่น และนอกท้องถิ่น	6	7.8
รวม	77	100.0
5. แหล่งความรู้ในการผลิต		
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	38	49.4
ได้รับการฝึกอบรม	31	40.3
ความรู้ที่ได้จากการไปศึกษาการผลิตพื้นที่อื่น (นำมา จากภายนอกชุมชน)	8	10.4
รวม	77	100.0
6. ความต่อเนื่องของวัตถุดิบ		
มีวัตถุดิบสามารถผลิตได้ตลอดทั้งปี	60	77.9
มีจำหน่ายตามฤดูกาล	17	22.1
รวม	77	100.0

2.6 ความพร้อมของกลุ่มชุมชน (ตามหลักเกณฑ์ของกรมส่งเสริมการเกษตร)

2.6.1 ระดับความพร้อมของกลุ่มชุมชน

การวัดความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ตามเกณฑ์ของการกำหนดระดับศักยภาพหรือความพร้อมของชุมชน/สินค้าของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดปัจจัยต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการคัดเลือกสินค้าที่มีศักยภาพหรือมีความพร้อมที่จะขึ้นบัญชีโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” กำหนดเป็นคะแนน มีคะแนนรวม 100 คะแนน โดยจะประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ทั้งในด้านตัวสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ และด้านความเข้มแข็งชุมชนหรือการบริหารจัดการของชุมชน รวมทั้งสิ้น 16 ตัวแปร ดังกล่าวข้างต้น โดยนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์กำหนดระดับศักยภาพหรือความพร้อมของชุมชน/สินค้า ซึ่งมี 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับ 3 ดาว HHH (ระดับที่มีศักยภาพหรือความพร้อมระดับมาก) ได้คะแนน 80 คะแนนขึ้นไป
2. ระดับ 2 ดาว HH (ระดับที่มีศักยภาพหรือความพร้อมระดับปานกลาง) ได้คะแนนระหว่าง 60 – 79 คะแนน
3. ระดับ 1 ดาว H (ระดับที่มีศักยภาพหรือความพร้อมระดับค่อนข้างน้อยถึงระดับน้อย) ได้คะแนนต่ำกว่า 60 คะแนน

ผลการศึกษาระดับความพร้อมของกลุ่มชุมชน โครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง (HH) จำนวน 46 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 59.7 รองลงมาคือความพร้อมในระดับน้อย (H) จำนวน 27 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 35.1 และมีความพร้อมในระดับมาก (HHH) น้อยที่สุด จำนวน 4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 5.2

สรุปว่า ความพร้อมของกลุ่มชุมชนโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง (HH)

ตาราง 12 ระดับความพร้อมของกลุ่มชุมชน โครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

ระดับความพร้อมของกลุ่มชุมชน (ระดับคะแนน)	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ความพร้อมระดับน้อย (H) (น้อยกว่า 60)	27	35.1
ความพร้อมระดับปานกลาง (HH) (60 – 79)	46	59.7
ความพร้อมระดับมาก (HHH) (มากกว่า 79)	4	5.2
รวม	77	100.0

คะแนนสูงสุด 88.0

คะแนนเฉลี่ย 63.66

คะแนนต่ำสุด 39.0

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.86

ลิขสิทธิ์ทางวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านการดำเนินงาน การผลิตและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชน ใน
โครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

3.1 ข้อมูลด้านการดำเนินงานของกลุ่มชุมชน

3.1.1 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มชุมชน ในแต่ละกิจกรรม

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”
ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกกลุ่มชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง (1.71) โดยสมาชิก
จะมีส่วนร่วมในระดับการปานกลางและน้อยมากที่สุด (ตาราง 13 และ 14)

ตาราง 13 การมีส่วนร่วมในกลุ่มของสมาชิกกลุ่มชุมชน

	การมีส่วนร่วมในกลุ่มของสมาชิก			ค่าเฉลี่ย	แปลความ
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
1. การมีส่วนร่วมคิดและวางแผน					
1.1 สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มระดับใด	20 (26.0)	21 (27.3)	36 (46.7)	1.79	ปานกลาง
1.2 สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนการผลิต ด้านการตลาด และการจัดจำหน่ายสินค้าระดับใด	17 (22.1)	21 (27.3)	39 (50.6)	1.71	ปานกลาง
1.3 สมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดำเนินงานกลุ่มระดับใด	17 (22.1)	22 (28.6)	38 (49.3)	1.72	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
2.1 สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผน ผลิต จำหน่าย กำหนดรูปแบบบรรจุภัณฑ์ในระดับใด	14 (18.2)	26 (33.8)	37 (48.0)	1.70	ปานกลาง
2.2 สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกวัตถุดิบที่นำมาทำการผลิต การจัดจำหน่าย และวางช่องทางการตลาดในระดับใด	18 (23.4) ๖๓๐.๙๐๙๓๖๑ ๗ ๓๑.๑๒	20 (26.0) ๐.๒	39 (50.6)	1.73	ปานกลาง

เลขหมู่.....

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตาราง 13 (ต่อ) การมีส่วนร่วมในกลุ่มของสมาชิกกลุ่มชุมชน

	การมีส่วนร่วมในกลุ่มของสมาชิก			ค่าเฉลี่ย	แปลความ
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน					
3.1 สมาชิกมีส่วนร่วมในการลงทุนหรือถือหุ้นของกลุ่มระดับใด	17 (22.1)	23 (29.9)	37 (48.0)	1.74	ปานกลาง
3.2 สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ระดับใด	12 (15.6)	30 (38.9)	35 (45.5)	1.70	ปานกลาง
3.3 สมาชิกมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการผลิตสินค้าของกลุ่ม รวมถึงการจำหน่าย และจัดหาตลาดระดับใด	16 (20.8)	25 (32.5)	36 (46.7)	1.74	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล					
4.1 สมาชิกมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในกลุ่มระดับใด	13 (16.9)	24 (31.2)	24 31.2	1.65	น้อย
4.2 สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผน และตัดสินใจแก้ไขปัญหาหลังรับทราบข้อบกพร่องของกลุ่มในระดับใด	13 (16.9)	25 (32.5)	25 32.5	1.66	น้อย
4.3 สมาชิกมีส่วนร่วมในการประเมินผลหลังจากเสร็จกิจกรรมของกลุ่มในระดับใด	12 (15.6)	25 (32.5)	40 51.9	1.64	น้อย
5. การมีส่วนร่วมขยายผล					
5.1 สมาชิกมีส่วนร่วมในการชักชวนให้สมาชิกอื่น ๆ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในระดับใด	15 (19.5)	23 (29.9)	39 (50.6)	1.69	ปานกลาง
5.2 สมาชิกมีส่วนร่วมในการแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของผลิตภัณฑ์แก่ผู้ที่สนใจในระดับใด	16 (20.8)	24 (31.2)	37 (48.0)	1.73	ปานกลาง
ระดับการมีส่วนร่วมในกลุ่มของสมาชิกกลุ่มชุมชนโดยรวม	1.71			แปลว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง	

3.1.2 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มชุมชน ของแต่ละกลุ่ม

การวิเคราะห์หาค่าระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม โดยสร้างเป็นข้อความเพื่อสอบถามถึงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในระดับต่าง ๆ อันได้แก่ การมีส่วนร่วมคิด และวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมขยายผล โดยกำหนดระดับคะแนนไว้ดังนี้

มีส่วนร่วมน้อย	ให้คะแนน	1	คะแนน
มีส่วนร่วมระดับปานกลาง	ให้คะแนน	2	คะแนน
มีส่วนร่วมระดับมาก	ให้คะแนน	3	คะแนน

จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted mean score) โดยใช้สูตร

$$WMS = \frac{1F_1 + 2F_2 + 3F_3}{TNR}$$

เมื่อ

WMS	=	น้ำหนักค่าเฉลี่ย
F ₁	=	จำนวนหรือข้อความที่สมาชิกมีส่วนร่วมระดับน้อย
F ₂	=	จำนวนหรือข้อความที่สมาชิกมีส่วนร่วมระดับปานกลาง
F ₃	=	จำนวนหรือข้อความที่สมาชิกมีส่วนร่วมระดับมาก
TNR	=	จำนวนผู้เลือกตอบทั้งหมดหรือจำนวนข้อความทั้งหมด

ในแต่ละข้อความที่นำมาหาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักแล้วนำมาแปลความ โดยแบ่งเกณฑ์ดังนี้

มีส่วนร่วมระดับน้อย	มีช่วงคะแนนระหว่าง	1.00 – 1.66
มีส่วนร่วมระดับปานกลาง	มีช่วงคะแนนระหว่าง	1.67 – 2.33
มีส่วนร่วมระดับมาก	มีช่วงคะแนนระหว่าง	2.34 – 3.00

ตาราง 14 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มชุมชน ของแต่ละกลุ่ม

ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
มีส่วนร่วมระดับน้อย	39	50.6
มีส่วนร่วมระดับปานกลาง	23	29.9
มีส่วนร่วมระดับมาก	15	19.5
รวม	77	100.0

ค่าสูงสุด 3.0

ค่าต่ำสุด 0.0

ค่าเฉลี่ย 1.71

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71

3.1.3 ลักษณะการบริหารงานของกลุ่มชุมชน

ผลการศึกษาลักษณะการบริหารงานของกลุ่มชุมชน พบว่า กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่มีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม จำนวน 51 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 66.2 และไม่มีคณะกรรมการบริหาร จำนวน 26 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 33.8 (ตาราง 15)

ตาราง 15 ลักษณะการบริหารงานของกลุ่มชุมชน

ลักษณะการบริหารงานของกลุ่มชุมชน	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
มีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม	26	33.8
ไม่มีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม	19	41.5
ประธานกลุ่มเป็นผู้บริหารกลุ่ม	32	24.7
รวม	77	100.0

3.1.4 แหล่งเงินทุนของกลุ่มชุมชน

ลักษณะการบริหารงานของกลุ่มชุมชน พบว่า กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่เป็นเงินลงทุนของสมาชิกเอง จำนวน 61 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 79.2 และเป็นเงินลงทุนจากภายนอกกลุ่ม จำนวน 16 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 20.8 (ตาราง 16)

ตาราง 16 แหล่งเงินทุนของกลุ่มชุมชน

แหล่งเงินทุนของกลุ่มชุมชน	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
เป็นเงินลงทุนของสมาชิก	61	79.2
เงินกู้จากแหล่งธนาคาร หรือสหกรณ์ต่าง ๆ	6	7.8
เงินสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ	10	13.0
รวม	77	100.0

3.1.5 การจัดทำระบบบัญชี

ผลการศึกษาการจัดทำระบบของกลุ่มชุมชน พบว่า กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำระบบบัญชี จำนวน 53 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 68.8 และมีการจัดทำระบบบัญชี จำนวน 24 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 31.2 (ตาราง 17)

ตาราง 17 การจัดทำระบบบัญชีของกลุ่มชุมชน

การจัดทำระบบบัญชีของกลุ่มชุมชน	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ไม่มีการจัดทำระบบบัญชี	53	31.2
มีการจัดทำระบบบัญชี	24	68.8
รวม	77	100.0

3.2 ข้อมูลด้านการผลิตและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชน

3.2.1 แหล่งความรู้ในการผลิต

การศึกษาแหล่งความรู้ในการผลิตของกลุ่มชุมชน พบว่า กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ใช้แหล่งความรู้ในการผลิตจากภูมิปัญญาท้องถิ่น 36 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 49.3 ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม 31 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 40.3 และความรู้จากการไปศึกษาการผลิตของกลุ่มอื่น ๆ 10 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 13.0 (ตาราง 18)

ตาราง 18 แหล่งความรู้ในการผลิตของกลุ่มชุมชน

แหล่งความรู้ในการผลิตของกลุ่มชุมชน	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	36	49.3
ได้รับการฝึกอบรม	31	40.3
ความรู้จากการไปศึกษาการผลิตของกลุ่มอื่น	10	13.0
รวม	77	100.0

3.2.2 ลักษณะการผลิต

ผลการศึกษาลักษณะการผลิตของกลุ่มชุมชน พบว่า กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่สมาชิกมีความชำนาญสามารถนำไปผลิตที่บ้านได้ จำนวน 42 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 54.5 มีผู้เชี่ยวชาญมาสอนและควบคุมการผลิต จำนวน 25 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 32.5 และสมาชิกรวมกลุ่มกันผลิตในสถานที่ที่กลุ่มจัดไว้ จำนวน 10 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 13.0 (ตาราง 19)

ตาราง 19 ลักษณะการผลิตของกลุ่มชุมชน

ลักษณะผลิตของกลุ่มชุมชน	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
มีผู้เชี่ยวชาญมาสอนและควบคุมการผลิต	25	32.5
สมาชิกมีความชำนาญสามารถนำไปผลิตเองที่บ้าน	42	54.5
สมาชิกรวมกลุ่มกันผลิตในสถานที่ที่กลุ่มจัดไว้	10	13.0
รวม	77	100.0

3.2.3 แหล่งวัตถุดิบ

ผลการศึกษาแหล่งวัตถุดิบในการผลิตของกลุ่มชุมชน พบว่า กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ใช้แหล่งวัตถุดิบภายในท้องถิ่น จำนวน 41 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมาใช้แหล่งวัตถุดิบจากพื้นที่อื่น ๆ จำนวน 30 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 39.0 และใช้ทั้งแหล่งวัตถุดิบจากภายในและภายนอกท้องถิ่น จำนวน 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 7.8 (ตาราง 20)

ตาราง 20 แหล่งวัตถุดิบในการผลิตของกลุ่มชุมชน

แหล่งความรู้ในการผลิตของกลุ่มชุมชน	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น	41	53.2
ใช้วัตถุดิบจากภายในพื้นที่และนอกพื้นที่	6	7.8
ใช้วัตถุดิบจากพื้นที่อื่น ๆ	30	39.0
รวม	77	100.0

3.2.4 แรงงานในการผลิต

การศึกษาแรงงานที่ใช้ผลิต พบว่า กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ใช้แรงงานสมาชิกผลิต จำนวน 53 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 68.8 รองลงมาเป็นการจ้างแรงงานสมาชิกผลิต จำนวน 16 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 20.8 เป็นการจ้างแรงงานจากภายนอกกลุ่มเพียงอย่างเดียว จำนวน 8 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.4 (ตาราง 21)

ตาราง 21 แรงงานในการผลิตของกลุ่มชุมชน

แรงงานในการผลิตของกลุ่มชุมชน	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ใช้แรงงานสมาชิกช่วยกันผลิต	53	68.8
จ้างแรงงานของสมาชิก	16	20.8
จ้างแรงงานจากภายนอกกลุ่มอย่างเดียว	8	10.4
รวม	77	100.0

3.2.5 สต็อกวัตถุดิบ

ในส่วนของการจัดทำสต็อกสินค้า การศึกษาพบว่า กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีการสต็อกวัตถุดิบ จำนวน 48 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 62.3 และมีการสต็อกวัตถุดิบ จำนวน 29 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 37.7 โดยมีการสร้างที่เก็บวัตถุดิบ จำนวน 21 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 72.4 และไม่มีการสร้างที่เก็บวัตถุดิบของกลุ่มจำนวน 8 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 27.6

ตาราง 22 สต็อกวัตถุดิบในการผลิตของกลุ่มชุมชน

แรงงานในการผลิตของกลุ่มชุมชน	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
7. สต็อกวัตถุดิบ		
ไม่มีการเก็บสต็อกวัตถุดิบ ผลิตตามฤดูกาล	48	62.3
มีการเก็บสต็อกวัตถุดิบ	29	37.7
- ไม่มีการสร้างที่เก็บวัตถุดิบ	8	27.6
- มีการสร้างที่เก็บวัตถุดิบ	21	72.4
รวม	77	100.0

3.2.6 การรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์

สินค้าของกลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพจาก อย. หรือ มอก. จำนวน 64 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 83.1 มีกลุ่มชุมชนเพียง 13 กลุ่มที่ได้รับการรับรองคุณภาพ คิดเป็นร้อยละ 16.9

ตาราง 23 การรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชน

คุณภาพของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชน	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
มีการรับรองคุณภาพจาก อย. หรือ มอก.	13	16.9
ไม่มีการรับรองคุณภาพจาก อย. หรือ มอก.	64	83.1
รวม	77	100.0

3.2.7 ช่องทางการจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ผลการศึกษา ช่องทางการจำหน่ายสินค้าของกลุ่มชุมชน ร้านค้าหรือสถานที่ที่กลุ่มวางจำหน่ายสินค้า พบว่า กลุ่มมีการนำสินค้าไปจำหน่ายในงานแสดงสินค้ามากที่สุด จำนวน 50 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 23.9 รองลงมามีการจำหน่ายผ่านพ่อค้าขายส่ง จำนวน 38 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 18.1 และมีการนำไปจำหน่ายในร้านอาหาร และ โรงงานน้อยที่สุด จำนวน 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 2.8 เท่า ๆ กัน (ตาราง 24)

ตาราง 24 ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชน

ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชน*	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ศูนย์จำหน่ายหรือร้านค้าของกลุ่มฯ	16	7.6
ศูนย์จำหน่ายหรือร้านค้าของอำเภอ	8	3.8
ศูนย์จำหน่ายหรือร้านค้าของตำบล	13	6.2
การออกงานแสดงสินค้า	50	23.9
ร้านอาหาร	6	2.8
ห้างสรรพสินค้า/ ซูเปอร์มาร์เก็ต	15	7.2
พ่อค้าปลีก	33	15.7
พ่อค้าส่ง	38	18.1
โรงงาน	6	2.8
อื่นๆ	25	11.9

หมายเหตุ : *เกษตรกร สามารถเลือกคำตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

3.2.8 สถานที่ว่างจำหน่ายหรือร้านค้าของกลุ่ม

ผลการศึกษาพบว่า ถ้าสถานที่ว่างจำหน่ายหรือร้านค้าของกลุ่มชุมชนส่วนใหญ่พบว่า ไม่มีร้านค้าหรือสถานที่ของกลุ่มเอง จำนวน 41 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 53.2 และมีสถานที่ว่างจำหน่ายหรือร้านค้าของกลุ่มจำนวน 36 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 46.8 (ตาราง 25)

ตาราง 25 สถานที่ว่างจำหน่ายหรือร้านค้าของกลุ่มชุมชน

สถานที่ว่างจำหน่ายหรือร้านค้าของกลุ่มชุมชน	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ไม่มีร้านค้าหรือสถานที่ของกลุ่มเอง	41	53.2
มีร้านค้าหรือสถานที่จำหน่ายของกลุ่มเอง	36	46.8
รวม	77	100.0

3.2.9 การโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและการส่งเสริมการขายของกลุ่ม

ผลการศึกษาพบว่าโดยส่วนใหญ่กลุ่มชุมชน ไม่มีการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม จำนวน 56 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 72.7 และมีการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม จำนวน 21 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 27.3 เป็นการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และแผ่นพับ สมาชิก ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งกลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีการส่งเสริมการขาย จำนวน 56 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 72.7 และมีการส่งเสริมการขาย จำนวน 21 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 27.3 การส่งเสริมการขายที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นการส่งเสริมโดยแถมสินค้าให้แก่ผู้ซื้อ (ตาราง 26 และ 27)

ตาราง 26 การโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่มชุมชน

การโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ไม่มีการประชาสัมพันธ์	56	72.7
มีการประชาสัมพันธ์	21	27.3
- หน่วยงาน หรือองค์กรของรัฐ	5	23.8
- ผ่านสมาชิก เพื่อนบ้าน หรือชุมชน	5	23.8
- สื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือแผ่นพับ	7	33.2
- จัดให้มีการชิม หรือแถมผลิตภัณฑ์	4	19.0
รวม	77	100.0

ตาราง 27 การส่งเสริมการขายของกลุ่มชุมชน

การส่งเสริมการขายของกลุ่ม	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ไม่มีการส่งเสริมการขาย	56	72.7
มีการส่งเสริมการขาย	21	27.3
- ลดราคาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม	2	9.5
- บริการส่งตรงตามสถานที่ต่าง ๆ	3	14.3
- แถมสินค้าให้แก่ผู้ซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์	16	76.2
รวม	77	100.0

3.2.10 การได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากทางราชการด้านการตลาดและการจัดจำหน่าย

ผลการศึกษาด้านการได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลของกลุ่มชุมชนพบว่า กลุ่มชุมชนทั้งหมดเคยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐบาล โดยเป็นการช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด จำนวน 43 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาเป็นการได้รับการช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 27 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 24.3 และได้รับการช่วยเหลือจาก สหกรณ์น้อยที่สุดจำนวน 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 5.4

ตาราง 28 การได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากทางราชการด้านการตลาดและการจัดจำหน่ายของกลุ่มชุมชน

การได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากทางราชการด้านการตลาดและการจัดจำหน่าย*	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
องค์การบริหารส่วนตำบล	43	38.8
พัฒนาชุมชน	20	18.0
สหกรณ์	6	5.4
กรมส่งเสริมการเกษตร	27	24.3
หน่วยงานอื่นๆ	15	13.5

หมายเหตุ : *สามารถได้รับการสนับสนุนมากกว่า 1 หน่วยงาน

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะของกลุ่มชุมชน ปัจจัยทางด้านการดำเนินงาน และปัจจัยทางการผลิตและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

การวิจัยครั้งนี้ได้ทดสอบสมมติฐาน โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยกำหนดตัวแปรอิสระ 9 ตัวแปร ได้แก่ อายุของกลุ่มชุมชน จำนวนสมาชิกของกลุ่ม ทุนในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชน แหล่งเงินทุนของกลุ่ม การจัดทำระบบบัญชี แหล่งความรู้ในการผลิต แหล่งวัตถุดิบ การใช้แรงงานในการผลิต การรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ และช่องทางการจัดจำหน่าย ส่วนตัวแปรตามคือ ความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” การทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามใช้ค่าสถิติทดสอบไคสแควร์ (χ^2)

เนื่องจากการวัดความพร้อมของกลุ่มชุมชนใน โครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ตามเกณฑ์ของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ความถี่ของตัวแปรตามที่แบ่งระดับตามเกณฑ์ของกรมส่งเสริมการเกษตรดังกล่าวข้างต้น ไม่สามารถนำมาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าทดสอบไคสแควร์ได้ เนื่องจาก ความถี่ของตัวแปรอิสระบางตัวมีความถี่ไม่ถึง 5 จึงได้แบ่งเกณฑ์การวัดตัวแปรตามให้เหมาะสมกับสถิติทดสอบไคสแควร์ (χ^2) โดยแบ่งความพร้อมของกลุ่มชุมชน โครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่ากลางของข้อมูลในการแบ่งระดับความพร้อม ได้ผลดังตาราง 29

ตาราง 29 ระดับความพร้อมของกลุ่มชุมชน โครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เพื่อใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ระดับความพร้อมของกลุ่มชุมชน (ระดับคะแนน)	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ความพร้อมระดับน้อย (ไม่เกิน 64 คะแนน)	40	51.9
ความพร้อมระดับมาก (มากกว่า 64 คะแนน)	37	48.1
รวม	77	100.0

4.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการจัดตั้งกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการจัดตั้งกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” พบว่า กลุ่มชุมชนที่มีระยะเวลาการจัดตั้งไม่เกิน 6 ปี มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 28 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 36.4 และมีความพร้อมระดับมาก จำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 23.4 ส่วนกลุ่มชุมชนที่มีระยะเวลาการจัดตั้งมากกว่า 6 ปี มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 12 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.6 และมีความพร้อมระดับมากจำนวน 19 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 24.7

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าไคสแควร์ (χ^2) ที่คำนวณได้เท่ากับ 3.643 เมื่อเทียบกับค่าไคสแควร์ (χ^2) จากตารางที่ $df = 1$ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 3.841

สรุปว่า ระยะเวลาการจัดตั้งกลุ่มชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (ตาราง 30)

ตาราง 30 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการจัดตั้งกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

ระยะเวลาการจัดตั้งกลุ่มชุมชน	ระดับความพร้อม		รวม (ร้อยละ)
	น้อย (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	
ไม่เกิน 6 ปี	28 (36.4)	18 (23.4)	46 (59.7)
มากกว่า 6 ปี	12 (15.6)	19 (24.7)	31 (40.3)
รวม	40 (51.9)	37 (48.1)	77 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 3.643$$

$$\chi^2_{(1,0.05)} = 3.841$$

NS

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” พบว่า กลุ่มชุมชนที่มีสมาชิกไม่เกิน 28 คน มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 30 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 38.9 และมีความพร้อมระดับมาก จำนวน 20 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 26.0 ส่วนกลุ่มชุมชนที่มีสมาชิกมากกว่า 28 คน มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 10 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 13.0 และมีความพร้อมระดับมากจำนวน 17 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 22.1

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปรากฏว่า “ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าไคสแควร์ (χ^2) ที่คำนวณได้เท่ากับ 3.704 เมื่อเทียบกับค่าไคสแควร์ (χ^2) จากตารางที่ $df = 1$ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 3.841

สรุปว่า จำนวนสมาชิกของกลุ่มชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (ตาราง 31)

ตาราง 31 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

สมาชิกของกลุ่มชุมชน	ระดับความพร้อม		รวม (ร้อยละ)
	น้อย (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	
ไม่เกิน 28 คน	30 (38.9)	20 (26.0)	50 (64.9)
มากกว่า 28 คน	10 (13.0)	17 (22.1)	27 (35.1)
รวม	40 (51.9)	37 (48.1)	77 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 3.704$$

$$\chi^2_{(1,0.05)} = 3.841$$

NS

4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินทุนในการดำเนินงานของกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเงินทุนในการดำเนินงานของกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” พบว่า กลุ่มชุมชนที่มีเงินทุนในการดำเนินงานไม่เกิน 68,000 บาท มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 37 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 48.0 และมีความพร้อมระดับมาก จำนวน 25 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 32.5 ส่วนกลุ่มชุมชนที่มีเงินทุนในการดำเนินงานมากกว่า 68,000 บาท มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 3 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 3.9 และมีความพร้อมระดับมากจำนวน 12 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.6

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปรากฏว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าไคสแควร์ (χ^2) ที่คำนวณได้เท่ากับ 7.617 เมื่อเทียบกับค่าไคสแควร์ (χ^2) จากตารางที่ $df = 1$ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 3.841

สรุปว่า เงินทุนในการดำเนินงานของกลุ่มชุมชนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 32)

ตาราง 32 ความสัมพันธ์ระหว่างเงินทุนในการดำเนินงานของกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

เงินทุนในการดำเนินงาน ของกลุ่มชุมชน	ระดับความพร้อม		รวม (ร้อยละ)
	น้อย (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	
ไม่เกิน 68,000 บาท	37 (48.0)	25 (32.5)	62 (80.5)
มากกว่า 68,000 บาท	3 (3.9)	12 (15.6)	15 (19.5)
รวม	40 (51.9)	37 (48.1)	77 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 7.617^*$$

$$\chi^2_{(1,0.05)} = 3.841$$

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” พบว่า กลุ่มชุมชนที่สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในระดับน้อย มีระดับความพร้อมน้อย จำนวน 23 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 29.9 และมีระดับความพร้อมมากจำนวน 16 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 19.5 มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง มีความระดับความพร้อมน้อย จำนวน 13 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 16.9 มีระดับความพร้อมมาก จำนวน 10 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 13.0 ส่วนกลุ่มชุมชนที่สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในระดับมาก พบว่า มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 5.2 และมีระดับความพร้อมมากจำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 14.3

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าไคสแควร์ (χ^2) ที่คำนวณได้เท่ากับ 4.805 เมื่อเทียบกับค่าไคสแควร์ (χ^2) จากตารางที่ $df = 2$ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 5.991

สรุปว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (ตาราง 33)

ตาราง 33 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การมีส่วนร่วมของสมาชิก	ระดับความพร้อม		รวม (ร้อยละ)
	น้อย (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	
มีส่วนร่วมในระดับน้อย	23 (29.9)	16 (20.8)	39 (50.6)
มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง	13 (16.9)	10 (13.0)	23 (29.9)
มีส่วนร่วมในระดับมาก	4 (5.2)	11 (14.3)	14 (19.5)
รวม	40 (51.9)	37 (48.1)	77 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 4.805$$

$$\chi^2_{(2,0.05)} = 5.991$$

NS

4.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” พบว่า กลุ่มชุมชนที่ไม่มีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 13 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 16.9 และมีความพร้อมระดับมาก จำนวน 13 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 16.9 ส่วนกลุ่มชุมชนที่มีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 27 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 35.0 และมีความพร้อมระดับมากจำนวน 24 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 31.2

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าไคสแควร์ (χ^2) ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.060 เมื่อเทียบกับค่าไคสแควร์ (χ^2) จากตารางที่ $df = 1$ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 3.841

สรุปว่า การบริหารงานของกลุ่มชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (ตาราง 34)

ตาราง 34 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การบริหารงานกลุ่มชุมชน	ระดับความพร้อม		รวม (ร้อยละ)
	น้อย (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	
ไม่มีคณะกรรมการบริหาร	13 (16.9)	13 (16.9)	26 (33.8)
มีคณะกรรมการบริหาร	27 (35.0)	24 (31.2)	51 (66.2)
รวม	40 (51.9)	37 (48.1)	77 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 0.060$$

$$\chi^2_{(1,0.05)} = 3.841$$

NS

4.6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งเงินทุนหลักของกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งเงินทุนหลักของกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” พบว่า กลุ่มชุมชนที่มีแหล่งเงินทุนหลักจากภายนอกกลุ่ม มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 32 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 41.5 และมีความพร้อมระดับมาก จำนวน 29 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 37.7 ส่วนกลุ่มชุมชนที่มีแหล่งเงินทุนหลักจากสมาชิกกลุ่ม มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 8 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.4 และมีความพร้อมระดับมากจำนวน 8 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.4

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าไคสแควร์ (χ^2) ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.031 เมื่อเทียบกับค่าไคสแควร์ (χ^2) จากตารางที่ $df=1$ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 3.841

สรุปว่า แหล่งเงินทุนหลักของกลุ่มชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกลุ่ม ชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (ตาราง 35)

ตาราง 35 ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งเงินทุนหลักของกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

แหล่งเงินทุนหลัก ของกลุ่มชุมชน	ระดับความพร้อม		รวม (ร้อยละ)
	น้อย (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	
สมาชิกกลุ่ม	32 (41.5)	29 (37.7)	61 (79.2)
ภายนอกกลุ่ม	8 (10.4)	8 (10.4)	16 (20.8)
รวม	40 (51.9)	37 (48.1)	77 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 0.031$$

$$\chi^2_{(1,0.05)} = 3.841$$

NS

4.7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดทำระบบบัญชีของกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างการจัดทำระบบบัญชีของกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” พบว่า กลุ่มชุมชนไม่มีการจัดทำระบบบัญชี มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 23.4 และมีความพร้อมระดับมาก จำนวน 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 7.8 ส่วนกลุ่มชุมชนที่มีการจัดทำระบบบัญชี มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 22 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 28.5 และมีความพร้อมระดับมากจำนวน 31 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 40.3

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปรากฏว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าไคสแควร์ (χ^2) ที่คำนวณได้เท่ากับ 7.423 เมื่อเทียบกับค่าไคสแควร์ (χ^2) จากตารางที่ df = 1 กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 6.635

สรุปว่า การจัดทำระบบบัญชีของกลุ่มชุมชนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ตาราง 36)

ตาราง 36 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดทำระบบบัญชีของกลุ่มชุมชนกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การจัดทำระบบบัญชี	ระดับความพร้อม		รวม (ร้อยละ)
	น้อย (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	
ไม่มีการจัดทำระบบบัญชี	18 (23.4)	6 (7.8)	24 (31.2)
มีการจัดทำระบบบัญชี	22 (28.5)	31 (40.3)	53 (68.8)
รวม	40 (51.9)	37 (48.1)	77 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 7.423^{**}$$

$$\chi^2_{(1,0.01)} = 6.635$$

** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.8 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งความรู้ในการผลิตกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งความรู้ในการผลิตกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” พบว่า กลุ่มชุมชนที่ใช้แหล่งความรู้ในการผลิตจากภายนอกท้องถิ่น มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 21 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 27.2 และมีความพร้อมระดับมาก จำนวน 20 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 26.0 ส่วนกลุ่มชุมชนที่ใช้แหล่งความรู้ในการผลิตจากภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 19 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 24.7 และมีความพร้อมระดับมากจำนวน 17 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 22.1

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าไคสแควร์ (χ^2) ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.019 เมื่อเทียบกับค่าไคสแควร์ (χ^2) จากตารางที่ $df = 1$ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 3.841

สรุปว่า แหล่งความรู้ในการผลิตไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” (ตาราง 37)

ตาราง 37 ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งความรู้ในการผลิตกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

แหล่งความรู้ในการผลิต	ระดับความพร้อม		รวม (ร้อยละ)
	น้อย (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	
ภายนอกท้องถิ่น	21 (27.2)	20 (26.0)	41 (53.2)
จากภูมิปัญญาท้องถิ่น	19 (24.7)	17 (22.1)	36 (46.8)
รวม	40 (51.9)	37 (48.1)	77 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 0.019$$

NS

$$\chi^2_{(1,0.05)} = 3.841$$

4.9 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งวัตถุดิบในการผลิตกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งวัตถุดิบในการผลิตกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” พบว่า กลุ่มชุมชนใช้แหล่งวัตถุดิบในการผลิตจากภายนอกท้องถิ่น มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 19 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 24.7 และมีความพร้อมระดับมาก จำนวน 17 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 22.1 ส่วนกลุ่มชุมชนใช้แหล่งวัตถุดิบในการผลิตจากภายในท้องถิ่น มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 21 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 27.2 และมีความพร้อมระดับมากจำนวน 20 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 26.0

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าไคสแควร์ (χ^2) ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.019 เมื่อเทียบกับค่าไคสแควร์ (χ^2) จากตารางที่ df = 1 กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 3.841

สรุปว่า แหล่งวัตถุดิบในการผลิตไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (ตาราง 38)

ตาราง 38 ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งวัตถุดิบในการผลิตกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

แหล่งวัตถุดิบในการผลิต	ระดับความพร้อม		รวม (ร้อยละ)
	น้อย (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	
ภายนอกท้องถิ่น	19 (24.7)	17 (22.1)	36 (46.8)
ภายในท้องถิ่น	21 (27.2)	20 (26.0)	41 (53.2)
รวม	40 (51.9)	37 (48.1)	77 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 0.019$$

$$\chi^2_{(1,0.05)} = 3.841$$

NS

4.10 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้แรงงานในการผลิตกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้แรงงานในการผลิตกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” พบว่า กลุ่มชุมชนไม่มีใช้แรงงานจ้างในการผลิต มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 29 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 37.6 และมีความพร้อมระดับมาก จำนวน 24 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 31.2 ส่วนกลุ่มชุมชนใช้แรงงานจ้างในการผลิต มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 14.3 และมีความพร้อมระดับมากจำนวน 13 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 16.9

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าไคสแควร์ (χ^2) ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.522 เมื่อเทียบกับค่าไคสแควร์ (χ^2) จากตารางที่ $df = 1$ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 3.841

สรุปว่า การใช้แรงงานในการผลิตไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (ตาราง 39)

ตาราง 39 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้แรงงานในการผลิตกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การใช้แรงงานในการผลิต	ระดับความพร้อม		รวม (ร้อยละ)
	น้อย (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	
ใช้แรงงานสมาชิก	29 (37.6)	24 (31.2)	53 (68.8)
ใช้แรงงานจ้าง	11 (14.3)	13 (16.9)	24 (31.2)
รวม	40 (51.9)	37 (48.1)	77 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 0.522$$

$$\chi^2_{(1,0.05)} = 3.841$$

NS

4.11 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ (อย. หรือ มอก.) กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” พบว่า กลุ่มชุมชนไม่ได้รับการรับรองคุณภาพจาก อย. หรือ มอก. มีความพร้อมระดับน้อยจำนวน 38 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 49.3 และมีความพร้อมระดับมาก จำนวน 26 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 33.8 ส่วนกลุ่มชุมชนได้รับการรับรองคุณภาพจาก อย. หรือ มอก. มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 2.6 และมีความพร้อมระดับมากจำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 14.3

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปรากฏว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าไคสแควร์ (χ^2) ที่คำนวณได้เท่ากับ 8.377 เมื่อเทียบกับค่าไคสแควร์ (χ^2) จากตารางที่ $df = 1$ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 3.841

สรุปว่า การรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติยิ่งที่ระดับ 0.05 (ตาราง 40)

ตาราง 40 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ (อย. หรือ มอก.)	ระดับความพร้อม		รวม (ร้อยละ)
	น้อย (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	
ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพ	38	26	64
	49.3	33.8	83.1
ได้รับการรับรองคุณภาพ	2	11	13
	2.6	14.3	16.9
รวม	40	37	77
	51.9	48.1	100.0

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 8.377^*$$

$$\chi^2_{(1,0.01)} = 3.841$$

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.12 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่จำหน่ายของกลุ่มกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่จำหน่ายสินค้าของกลุ่มกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” พบว่า กลุ่มชุมชนไม่มีสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือร้านค้าของกลุ่ม มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 22 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 28.5 และมีความพร้อมระดับมาก จำนวน 19 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 24.7 ส่วนกลุ่มชุมชนมีสถานที่จำหน่ายหรือร้านค้าของกลุ่ม มีความพร้อมระดับน้อย จำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 23.4 และมีความพร้อมระดับมากจำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 23.4

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าไคสแควร์ (χ^2) ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.103 เมื่อเทียบกับค่าไคสแควร์ (χ^2) จากตารางที่ $df = 1$ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 3.841

สรุปว่า การมีสถานที่จำหน่ายหรือร้านค้าของกลุ่มไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” (ตาราง 41)

ตาราง 41 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่จำหน่ายหรือร้านค้าของกลุ่มกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

สถานที่จำหน่ายหรือร้านค้า	ระดับความพร้อม		รวม (ร้อยละ)
	น้อย (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	
ไม่มีสถานที่จำหน่ายหรือร้านค้า ของกลุ่ม	22	19	41
มีสถานที่จำหน่ายหรือร้านค้า ของกลุ่ม	28.5	24.7	53.2
มีสถานที่จำหน่ายหรือร้านค้า ของกลุ่ม	18	18	36
ของกลุ่ม	23.4	23.4	46.8
รวม	40	37	77
	51.9	48.1	100.0

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 0.103$$

$$\chi^2_{(1,0.05)} = 3.841$$

NS

ตาราง 42 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความพร้อมของกลุ่มชุมชนในโครงการ
“หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

ตัวแปรอิสระ	ความสัมพันธ์กับความพร้อมของกลุ่มชุมชน ในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (ตัวแปรตาม)
ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่ม	
อายุของกลุ่มชุมชน	NS
จำนวนสมาชิกของกลุ่ม	NS
เงินทุนในการดำเนินงานกลุ่ม	Sig*
ปัจจัยทางด้านการดำเนินงาน	
การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มชุมชน	NS
การบริหารของกลุ่มชุมชน	NS
แหล่งเงินทุนของกลุ่มชุมชน	NS
การจัดทำระบบบัญชี	Sig**
ปัจจัยทางการผลิตและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์	
แหล่งความรู้ในการผลิต	NS
แหล่งวัตถุดิบในการผลิต	NS
การใช้แรงงานในการผลิต	NS
การรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์	Sig*
สถานที่จำหน่ายหรือร้านค้าของกลุ่ม	NS

Sig* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Sig** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข และข้อเสนอแนะของกลุ่มชุมชนในการดำเนินงานโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

1. สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

1.1 ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่ม

- กลุ่มชุมชนมีการรวมตัวในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพกันน้อย ส่วนใหญ่สมาชิกต้องการหรือมีจุดประสงค์มุ่งที่สร้างผลิตภัณฑ์หรือสินค้าขึ้นมาแล้วต้องขายได้ มีตลาดรองรับ เพราะลงทุนแล้วต้องได้เงินทุนคืน แต่บางครั้งผลิตภัณฑ์หรือสินค้าขายไม่ได้ เพราะผลิตภัณฑ์บางครั้งยังไม่มีคุณภาพหรือมีในถิ่นตลาดอยู่แล้ว สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ที่รวมตัวกัน มี 3 – 5 คนที่ทำการผลิตจริง กลุ่มชุมชนที่มีสมาชิกมาก ส่วนใหญ่อาศัยจ้างแรงงานผลิต เพื่อให้ทันกับความต้องการของตลาด

- กลุ่มชุมชนที่มีปริมาณการผลิตมาก ส่วนใหญ่จะได้รับการถ่ายทอดเป็นมรดกจากบรรพบุรุษ เพราะผลิตมานานแล้ว มีช่องทางการตลาดและเงินทุนเพียงพอที่จะผลิตสินค้าปริมาณมาก ๆ ได้ แต่กลุ่มชุมชนที่เพิ่งจัดตั้งต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และเงินทุนเป็นอย่างมาก

- สมาชิกกลุ่มมีความรู้ที่น้อย ขาดความรู้ ความชำนาญในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด

- การจัดตั้งกลุ่มของกลุ่มต้องอาศัยการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การให้คำปรึกษา การฝึกอบรมการผลิตสินค้า

- กลุ่มชุมชนบางกลุ่ม สมาชิกมีอายุมาก ขาดความรู้เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของกลุ่ม สินค้าไม่ได้มาตรฐานและมีความล่าช้าในการผลิต

- จำนวนสมาชิกน้อย เพราะไม่เข้าใจการทำงานของกลุ่ม และสมาชิกบางคนไม่ต้องการที่จะช่วยกันผลิต แต่จะร่วมรับผลประโยชน์หรือเงินปันผลจากกลุ่มเท่านั้น

1.2 ปัญหาด้านการดำเนินงาน

- การมีส่วนร่วมของสมาชิก กลุ่มชุมชนที่มีสมาชิกร่วมกันผลิตมาก ส่วนใหญ่เป็นการจ้างแรงงานสมาชิก และภายนอกกลุ่ม ทำให้มีต้นทุนในการผลิตสินค้าสูงขึ้น กลุ่มชุมชนที่สมาชิกมีส่วนร่วมน้อย ทำให้ผลิตสินค้าได้ปริมาณน้อย ใช้เงินทุนน้อย การบริหารงานไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ประสิทธิภาพ การผลิตสินค้า ในปัจจุบันต้องให้ทันกับเวลาและคุณภาพที่ตรงกับความต้องการของตลาดหรือผู้ซื้อ

- การบริหารงานกลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ประธานกลุ่มหรือเจ้าของกิจการเป็นผู้ทำทุกอย่าง ตั้งแต่เงินทุน ความรู้ที่ใช้ในการผลิต การหาแหล่งวัตถุดิบ การหาตลาด การทำบัญชี การออกงาน แสดงสินค้า การบริหารพบว่าส่วนใหญ่การบริหารขึ้นอยู่กับบุคคลเดียว แต่ทำทุกอย่าง ทำให้การบริหารงานไม่มีคุณภาพและใช้ระยะเวลาผลิตสินค้านาน ทำให้การผลิตสินค้าได้ปริมาณน้อยและคุณภาพต่ำ แต่เสียเวลาในการผลิตในค้ำมากทำให้ไม่ทันกับความต้องการของตลาดหรือผู้ซื้อ

- แหล่งเงินทุนของกลุ่ม กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ในเงินทุนของตนเอง หรือได้รับการสนับสนุนจากองค์กรท้องถิ่นน้อยมาก เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ไม่เพียงพอต่อการสร้างผลิตภัณฑ์หรือใช้ในการดำเนินงานกลุ่ม ทำให้การลงทุนในด้านการผลิต เช่น การสร้างโรงเรือน การจัดหาเครื่องจักร วัตถุดิบ การจัดทำสต็อกสินค้า เพื่อการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและเพียงพอต่อความต้องการของตลาด

- การจัดทำระบบบัญชี กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่มีการจัดทำระบบบัญชีจริงแต่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการทำบัญชี ทำให้ไม่ทราบต้นทุนหรือผลตอบแทนที่แท้จริง เพราะส่วนใหญ่ คิดเฉพาะส่วนที่จ่ายหรือได้รับเป็นตัวเงินเท่านั้น แต่ไม่ได้คิดค่าบริหารจัดการ ค่าแรงงานของผู้นำหรือประธานกลุ่ม เป็นต้น

1.3 ปัญหาด้านการผลิตและการจัดจำหน่าย

- แหล่งความรู้ในการผลิต พบว่ากลุ่มชุมชนส่วนใหญ่ใช้ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ และความรู้ของกลุ่มที่คิดค้นขึ้นมาผสมผสานดัดแปลง ผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ออกมาจำหน่าย ทำให้สินค้าบางชนิดล้นตลาด เนื่องจากมีผู้ผลิตมาก หรือผลิตเลียนแบบกันมา ทำให้เกิดการแข่งขันสูง จึงไม่มีตลาดรองรับ

- แหล่งวัตถุดิบ การศึกษาพบว่าวัตถุดิบในท้องถิ่นมีน้อยและมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ต้องหาแหล่งวัตถุดิบจากภายนอกท้องถิ่น ซึ่งมีราคาแพง บางครั้งขาดตลาด หรือไม่มีคุณภาพ ทำให้การผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไม่สามารถควบคุมมาตรฐานได้

- การใช้แรงงานในการผลิต แรงงานที่มีคุณภาพหายากและค่าจ้างแรงงานสูง ส่วนใหญ่กลุ่มอาศัยแรงงานของสมาชิกที่มีความรู้ที่ได้รับถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษหรือหัวหน้ากลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรม หรือไปศึกษาดูงาน มาจากแหล่งอื่น ซึ่งบางกลุ่มยังมีทักษะและความชำนาญในการผลิตทำให้ไม่สามารถรักษาคุณภาพหรือมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ได้ และพบว่าสมาชิกบางกลุ่มยังมีความรู้เรื่องการนำเทคโนโลยีหรือเครื่องจักรมาช่วยในการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของกลุ่ม

- การรับรองคุณภาพ การศึกษาพบว่าผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของกลุ่มส่วนใหญ่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพจากหน่วยงานต่าง ๆ เนื่องจากยังขาดความรู้หรือการเล็งเห็นความสำคัญของ

การผ่านการรับรองคุณภาพ รวมทั้งการขอรับรองคุณภาพมีกระบวนการที่ยุ่งยากซับซ้อน เสียค่าใช้จ่ายและเวลามาก

- สถานที่จำหน่ายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มชุมชนส่วนใหญ่มีรูปแบบการผลิตกันเองภายในครัวเรือนหรือเครือข่าย และจำหน่ายเฉพาะในชุมชน หรือไปออกร้านตามสถานที่ต่าง ๆ เท่านั้น โดยกลุ่มที่มีทุนและกลุ่มที่ดำเนินการมานานแล้วมักจะมีแหล่งหรือสถานที่จำหน่ายสินค้ามากกว่ากลุ่มที่มีเงินทุนน้อยหรือกลุ่มที่เพิ่งเริ่มดำเนินการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการจำหน่ายในชุมชนของตนเองก่อนหรือจำหน่ายให้แก่พ่อค้าคนกลางที่มีติดต่อรับซื้อไปจำหน่ายอีกต่อหนึ่ง หรือไปออกงานตามที่หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนจัดขึ้นเท่านั้น ทำให้มีปัญหาในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของตนเองจึงไม่มีความแน่นอนทางการตลาด

2. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวข้างต้นของ โครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” มีดังนี้

1. ให้รัฐสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มและเพิ่มศักยภาพให้แก่กลุ่มชุมชนที่มีอยู่เดิมในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของตน ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตรงความต้องการของตลาด
2. ควรมีการสนับสนุนด้านเงินทุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ
3. ควรให้การสนับสนุนด้านการตลาด จัดหาตลาดให้แก่กลุ่มชุมชนมากขึ้น
4. ควรลดระยะเวลาในการขอรับรองคุณภาพ เพื่อลดค่าใช้จ่าย และระยะเวลาในการดำเนินการ
5. ควรฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการผลิตวางแผนการจัดจำหน่ายให้กลุ่มของตนเอง ตลอดจนการใช้เครื่องมือ หรือเครื่องจักรแทนแรงงานคนเพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพ